

NOVIČE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj VIII.

V sredo 11. grudna (decembra) 1850.

List 50.

Kmetijsko orodje za obdelovanje polja.

Današnjemu listu priložimo po storjeni obljubi podobe mnogoteriga nar bolj poterjeniga in po lastnosti zemljiša priporočila vredniga, pri nas pa še malo znaniga orodja za obdelovanje polja. Nekoliko teh podob smo dali izrisati po orodju samim, kteriga že imajo nekteri naših kmetovavcov, nektere pa po nar boljših že izrisanih podobah.*)

Pred sabo tedaj imate, dragi kmetovavci, v družih deželah obilno, pa nekoliko že tudi pri nas domá poterjeno orodje za obdelovanje polja. Ni tega orodja veliko, ker je le tisto izbrano, ktero je po skušnjah dobro poterjeno in po tem takim priporočila vredno. Vunder bo še ta mervica morebiti tistim preveč, ki se brez skušnje terdovratno stariga deržé, le svojo staro robo hvaljo, in vse zaničujejo, kar je noviga, kakor de bi kmetijstvo ne bilo nobena vednost, ampak le stara navada.

Tudi mi vémo, de ni vse dobro, kar je novo, in de že marsiktero orodje, ktero je bilo pri znajdbi grozno hvaljeno, se je kmalo v kot vérglo, ker se ni po skušnjah poterdilo — pa to orodje, ktero vam v pričujočih podobah pokažemo, je obilo poterjeno, in zasluži, de bi se, kar je moč, tudi v naših deželah razširilo.

Mi razločno rečemo: kar je moč — zato ker ne mislimo vsiga orodja vsakimu tudi revnimu kmetiču priporočevati. Saj tudi ne priporočujemo solí za živino tistimu, ki še ne premore, de bi solí za-se in za svojo družino kupil. Od tacih revnih kmetičev ni tukaj govorjenja, ker se od njih ne more terjati, de bi lepo živino redili in sploh kmetijstvo povzdignili. Tudi za take kmete, ki imajo le malo polja, ne priporočujemo taciga orodja, ki je le za veči kmetije. Kdo bo, postavimo, Burgarjevo sejavnico za fižol kmetu priporočal, ki le kaki dve pesti fižola sadi! Tega ni treba nobenimu pametnimu človeku dopovedovati, do vse ni za vsaciga in tudi ne za vsak kraj.

Naše govorjenje je tukaj namenjeno le bolj premožnim kmetovavcam, in ki imajo veči kmetije — in tacih kmetovavcov se tudi pri nas ne manjka. Scer pa je namenjeno tudi vsim umnim kmetovavcam, de zvéjo, s kakošnim orodjem se po družih deželah polje obdeluje, čeravno njih zemlja ni ravno povsod drugači kakor je naša, — kar nam tedaj kaže, de to orodje zamore tudi pri nas dobro biti in še veliko bolji, kakor je naše navadno.

Kmetovanje je vednost, ki se od dné do dné po

storjenih skušnjah na višji stopnjo povzdiguje, in tisto drevó (plug), ki je zdej pri nas navadno, ni bilo v starodavnih časih tako, kakor je tudi gotovo, de pervo drevó je bilo le zakrivljen kol, potem matika in tako naprej. Drugod so nas že v drevesu prekosili, ker je sploh znano, de Slovenci, čeravno prav pridni in delavni kmetovavci, niso nekdej za povzdigo kmetijstva nič posebniga storili ali znajdli. Kakor oče, tako je ravnal sin in sina sin, in so ravnali vnukov vnuki. Če le pomislimo, kako so mogle ces. gosposke naše kmete z veliko silo in z briči perganjati, krompír saditi, nam že samo to kaže, kako težko se dajo nove, čeravno dobrotljive reči pri nas vpeljati.

Tega terdovratniga obnašanja pa je le to krivo bilo, ker naše ljudstvo brez pudúka v šolah in brez bukev se ni zamoglo nikjer nič podučiti, ni nikjer nič zvedilo, kaj se po družih deželah godí, — kar je pa sém ter tjé morebiti dobriga noviga pri nekdanjih grajšinah in pri večih farovžih vidilo, je imelo večidel le za take naprave, ktere niso za kmeta. Taka pa se ni godila le samim Slovencam, ampak vsim ljudstvam, ktere so bile v nemar pušene v poduku. In tako je vednost kmetovanja v vsih tacih deželah zastala, in ukoreninila se je terdovratnost za stare reči zoper vse, kar je noviga.

Drugo pot bomo obrisane podobe nekoliko razložili.

(Dalje sledi.)

Goli in pusti Kras v 3 létih v mlade seženj visoke boršte spreoberniti.

Spisal A. Fleišman.

(Dalje.)

Trepetlika (Zitter-Pappel oder Espe, Populus tremula) zrasede v 60 létih 80 čevljev visoka in čez dva čevlja debela. Sivobeli jaged (weissgraue Pappel, Populus canescens) dorasede v 40 létih visočino od 80 do 100 čevljev. Les obeh zdej imenovanih dreves rokodelci za mnoge reči rabijo; koža ali skorja in perje daste tudi dobro barvo. Množita se po semenu in pogrobanji vejic.

Velki ali černi jesen (gemeine Esche, Fraxinus excelsior); to lepo drevó dorasede visočino do 130 čevljev in starost od 200 do 300 lét. Beli cvetni jesen (Manna- oder blühende Esche, Fraxinus Ornus) dorasede visočino od 25 do 30 čevljev. Les obéh sort je krepek in se za mnogoverstno orodje prav dobro rabiti da; iz 28 funtov pepéla teh dreves se dobí 5 funtov potašlja. Množita se po semenu in pertličnih izrastkih; pravi čas sejati je pozna jesen.

Javor (gemeiner Ahorn, Acer Pseudo-Platanus) zrasede 60, 80 ali clo 100 čevljev visok, in pri starosti 150 do 200 lét je čez 4 čevlje debel. Javor s spičastim perjem (Spitz-Ahorn, Acer platanoides) po-

*) Drevó v zgornji Avstrii nam je po orodju prav lepo in natanjko obrisal g. Joahim Oblak, — vse podobe pa je na kamnu lično izrisal g. Papperman v g. Blaznikovi kamnotiskarnici.

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleinweis.*

Tečaj VIII.

V sredo 18. grudna (decembra) 1850.

List 51.

Kmetijsko orodje za obdelovanje polja.

(Dalje.)

Nar imenitniši vsih kmetijskih orodij je drevó ali plug, s katerim orjemo, de se zemlja izruši, oberne, zrahlja, de zamore izpod nebja vse, kar ji rodovitnost da, va-se potegniti, se z gnojem lepo zmešati in plevel pokončati. „Kaj bi bilo s kmetijami — beremo v bukvah za pomoč in prid kmetam od Ulimskega, g. fajm. J. P. Ješenaka za Slovence spisanih in v Celji 1821 natisnjenih — ko bi pluga ne bilo! Več teškiga dela in več kervavih žuljev bi bilo na vaših rokah. Komaj bi 20 ljudi to skopalo na dan, kar s plugam in z enim param volov izorješ. Plug je tedaj zares nebeški dar. Vunder ko je začel prvi s plugam delati, so se mu vsi sosedge posmehovali in so plug za igračo, orača pa za norca imeli. Letó pa ni dolgo terpelo; čez kratko so ljudje veliki dobiček pluga spoznali in so si ga povsod pripravili.“

Kakor se je tistim godilo, ki so prvi s plugam orali, de so zasmehovani bili, se zna tudi nam goditi, ki smo prvi, ki svojim slovenskim rojakam v slovenskim jeziku in v podobah pokažemo in priporočujemo nove veliko boljše pluge ali drevesa. Tode, čeravno zdej morebiti od nekterih zasmehovani, ki se modrijane mislijo, smo si vunder svesti, de v 50 létih bojo večidel naši kmetje z drugimi plugi orali, kakor orjejo dandanašnji. Podučeni v kmetijskih vednostih po dobrih naukih in lepih izgledih svojih bolj umnih kmetovavcov se ne bojo terdovratno stariga slabijiga držali, ampak se noviga boljšiga poprijeli. Nar veči in nar dalji zadržek bo pa gotovo višji cena novih drevés, zato ker namest stranske lesene dile imajo novi plugi železno, in so scer tudi bolj s železam podsajeni in okovani; — ali kader bojo umetni kovači začeli te pluge domá izdelovati, de jih ne bo treba iz daljnih krajev naročevati, se bo cena kmalo ponižala. Tudi drevésa brez plužnih kolic bojo orače delj časa motile, dokler se ne bojo tega navadili, Ali to ni nobena copernija, in kar kmetje družih dežel znajo, se bojo navadili tudi naši slovenski, ki imajo bistre glavice.

Zakaj pa priporočamo nove pluge? Zató ker so boljše od naših. Kteri plug je pa boljše od družiga? Tisti, ki boljše in bolj popolnoma orje ali zemljo reže in obrača, in pri katerim ni toliko moči in truda živini potreba. Nar imenitniši del drevésa je pa razun lemeža stranska dila, ktera pri teh plugih ni ravna ampak zakrivljena. Polje, ktero je s takim dobrim plugam orano, leži pred nami, kakor vert, ki je prav čisto in pridno z matiko okopan. Gnoj se da s takim plugam, ki brazde lepo in popolnoma poklada, veliko bolj in enakomérno s perstjó pokriti, bolj plitvo ali bolj globoko, kakor hočeš. To se da posebno s plugam brez

kolic doseči, zato ker ima orač tako drevo popolnoma v svoji roki, de gré z lemežem bolj globoko ali bolj plitvo, na desno ali na levo, kakor hoče. Če bi se pa kdo nikakor ne mogel navaditi drevésa brez kolic voditi, si zna novi plug tudi z kolicami napraviti.

Nekteri se bojo veči teže tacih bolj železnih drevés vstrašili, — ali ta strah je nepotreben, zakaj — saj se dajo le plugi tudi ložeje napraviti. in saj ni res, de sam po sebi težki plug bi bil vselej tudi pri delu težák, če je le boljše in umniši izdelan, de zemljo boljše reže in lože brazde na stran poklada. Če težko zemljo, kakor se spodobi, globoko orjemo, so skušnje pokazale, de je živina s poldrugim cent težjim plugam ravno tako lahko orala, kakor z drugim, za toliko ložjim. Pri lahki zemlji se pa veči teža že nekoliko pozná, ali zató je pa oranje veliko boljše.

Se vé de je pri oranju razun razločne zemlje tudi v tem razloček: ali se na voske in visoke ali pa na visoke in niske kraje ali ogone orje; — ali je njiva na ravnini ali na hribih. Kar kraje ali ogone vtiče, bi bilo — čeravno ne povsod — vunder saj večidel bolje, če bi voske in visoke ogone opustili in bolj široke kraje delali, za ktere so nasvetovani novi plugi pripravni. Pa v tem je tudi velika terma in terdovratnost, ki bo pa mende počasi po boljšim prepričanju jenjala.

(Konec sledí.)

Goli in pusti Kras v 3 létih v mlade seženj visoke boršte spreobertiti.

Spisal A. Fleišman.

(Dalje.)

Divji ali konjski kostanj (gemeine Rosskastanie, aesculus hippocastanum) je iz severne Azije k nam pirnešen in zdej je že povsod domač. O 80 létih zrasede 70 do 80 čevljev, in 3 do 4 čevlje debel postane. Les se za mnoge in imenitne reči rabi, skorja in lušine sadú ste za farbo, perje posebno pa sad sta pa za živinsko pičo in rejo prav dobra. Iz sadú ali kostanja se moka, štirka in otrobi dobé, ki so tudi za perilo čediti. Množi se po semenu (kostanju) in po precepljenju na druge kostanje.

Orehovo drevó (gemeiner Wallnussbaum, juglans regia) je prišlo iz Perzije na Laško in od tod v druge dežele pod imenam „laški oreh“. Oreh hitro raste in doseže visočino od 60 do 80 čevljev; njegov les je zlo obrajtan; orehi so dober živež, orehovo olje je dobro za jedila; lušine, perje in korenine dajo rujavoin černo barvo. Ker povsod po hribih in ravninah tudi prav v pustih zemljiših dobro raste, zasluži, de bi se to drevó prav pomnožilo.

Jerebika ali jerebikovec (gemeine Eberesche, Vogelbeerbaum, sorbus aucuparia) zrasede 60 do 70 čevljev visoka in se da za več reči prav dobro podelati. Njegov sad je dobra piča za perutnino, tudi za

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj VIII.

V torek 24. grudna (decembra) 1850.

List 52.

Novi stan kmetijskih družb v našem sedanjem vstavnim cesarstvu.

(Nasledba 41. lista in konec.)

Deželnim zborom so po vstavah, ki so jih cesar vsaki deželi dali, med družimi rečmi sosebno tudi kmetijske zadeve za posvêt in sklep izročene. Kako delječ v teh sklepih, ki so pa le veljavni, ako jih tudi cesar poterdi, oblast deželniga zbora sega, in s kterimi rečmi se ima deželni zbor pečati, to pové deželna vstava. Gotovo je, de je veliko reči v kmetijskih zadevah deželnim zborom izročeno, in de bojo deželni zbori v edinstvi s cesarjem marsiktero postavo v zadevah kmetijstva dati imeli, ktere ne bo treba od občniga deržavniga zbora na Dunaji pričakovati.

To je modra postava, in kaže, de cesar s svojimi ministri, ko so to oblast deželnim zborom izročili, so dobro spoznali, de vsaka dežela zna kaj posebniga imeti in de bi ne bilo prav, ako bi se v derž. zborih za vse dežele v tacih rečeh edine postave dajale. Deželni zbori bojo nar bolj vedili, kje de to ali uno deželo čevelj tiši, in kakošna postava naj bi se v ti ali uni zadevi dala, de bo nar bolj prav za deželne potrebe. Oni bojo — v postavnih mejah svojiga poklica — to ali uno postavo sklenili in cesarju v poterjenje predložili, po kterim postava v veljavnost stopi.

Po deželnih vstavah pokličé cesar v sleherni deželi vsako léto deželni zbor skupej, ki ima pa k večim 6 tednov terpeti.

Če pomislimo, de bo treba, sosebno o prvih léti, veliko stariga iz poti spraviti, namesto tega pa kaj boljšiga postaviti, bo vsak lahko spoznal, de deželni zbori, če bojo še tako pridni, bojo imeli čez glavo veliko opraviti.

Gotovo bo tedaj deželnim zborom ljubó, de bojo mógli svoje imenitne opravke hitreje opravljati, ako se jim bojo — naše govorjenje je tukaj od kmetijskih reči — navsveti in predlogi od tiste družbe dajali, ktera se z kmetijskimi rečmi peča, ktera ima svoje ude po celi deželi razkropljene, ki se v podružnicah snidejo, de se svoje vošila razodevajo in sklepajo: kaj naj bi se na središa odbor poslalo, de on, ko je to ali uno reč tudi drugim podružnicam v prevdarak ali presodek poslal, potem sklep vsih podružnic c. k. deželnimu poglavarstvu ali c. k. ministerstvu predloží.

To ravnanje razjasnimo le z enim izgledam, na priliko: Vošilo vsih gospodarjev po deželi je: de bi se nova postava za pôsle dala, zoper ktere se dandanašnji toliko pritožb sliši. Ena podružnica kmetijske družbe je sklenila osnovo take postave izdelati, in jo je res izdelala. Občni zbor je sklenil, to osnovo vsim podružnicam v prevdarak in pretres poslati. To se bo zgodilo, in podružnice bojo poslale svoje pristavke in premembe odboru kmetijske družbe nazaj. Ta bo iz vsih to, kar je večina podružnic

cele dežele sklenila, sestavil, in to tako popravljeno osnovo poselskih postav potem deželnim zboru predložil in ga prosil, naj to osnovo za podlago svojiga posvetovanja vzame, ako je napravo poselskih postav v svoje posvéte postavil.

Drugikrat se zna primeriti, de bo hotel deželni zbor kakošno reč v kmetijskih zadevah zvediti, ter se oberne na kmetijsko družbo, ktera mu zamore po svojim razširjenju po celi deželi nargotovski izvedenja dati.

Tako bojo kmetijske družbe nar pripravniši svetovavnice v kmetijskih rečeh za deželne zборе; njih opravilstvo pa — se vé de ne more dalje segati, kakor le svetovati.

Deželni zbori pa bojo od druge strani tudi potrebovali, de se ena ali druga reč po deželi dostojno razširi, in spet v tem bojo kmetijske družbe deželnim zborom na pomoč prišle.

Novi stan kmetijskih družb o sedanjem času naj bo tedaj ta, de so v kmetijskih zadevah svetovavnice deželnimu zboru in njegovim namestništvu, c. k. deželnimu poglavarju in c. k. ministerstvu.

Ker so si kmetijske družbe v vsih deželah zaupanje pridobile, de je njih namen le povzdiga kmetijstva na boljši stan, in de so v to dosego tega naména že veliko tavžent in tavžent goldinarjev na oltar domovine položile, zaslužijo tudi o novim času tisti stan, kteriga so po njih namenu vredne.

Svetovavnice in pomočnice biti za povzdigo domačiga kmetijstva: to je vse, kar naj bojo in kar bojo tudi vredno spolnovale, ker obsežejo kmetovavce vsih stanov in tudi druge domoljubne možé, kterim je blagor domovine pri sercu.

(Po Oec. Neuigk. u. Verh. Dr. Hlubeka.)

Kmetijsko orodje za obdelovanje polja.

(Konec.)

Po tem, kar smo doslej od kmetijskiga orodja sploh govorili, bomo le nekoliko povedali od orodja, ki ga bravec na unidan priloženih podobah vidijo. Vse drevesa imajo železne namest lesenih dil.

Cugmajarjevo drevó, — sploh znano in obrajtano drevó — je že tudi na Krajskim sém ter tjé znano. Rajki g. grof Oton Barbo si ga je že v létu 1827 omislil in njegovo hvale vredno delo v družbinim létopisu (Annalen 1837) popisal, kjer pravi, de to drevó na globoko in širjavo kaj dobro orje, de naše navadno drevó v pridu stokrat prekosi; čeravno zlo železno, le vunder v delu veliko težji ni. Tako drevó veljá mende okoli 15 — 18 gold. Kakšin umetin kovač ga bi znal pri nas domá veliko boljši kup napraviti. (Na družbinim vertu na Poljanah je tudi Cugmajarjevo drevó viditi.)

Drevó s plužnimi kolicami v zgornji Av-

strij navadno, je drevó, ki kaj dobro orje in je posebno lahko. Je že tudi pri nas skušeno; gosp. Matévž Finc, Ljublj. mestni zdravnik, ga ima in poterdi. To drevó je posebno zato velike hvale vredno, ker se ž njim tako dobro nazadnje na ozarah njiva obere. Veljá čez 30 gold.

Švercevo drevó si je med vsimi drevesi narveči slavo pridobilo. To drevó je iz Flandrije v Belgíi domá, kjer že od starodavnih časov kmetijstvo na narvišji stopnji stoji in kjer so narumnišji kmetovavci. Ker pa je to drevó slavni kmetovavec Šverce po svetu razglasil, mu je ostalo imé Švercevo drevó. Švercevo drevó ima le eno ročico, spredej pa namest pljužnih kolic ima znine ali dërso, ktera se da višji ali nižji postaviti. To drevó orje kaj dobro in lepo, in tudi naši Krajnski orači so ga že popolnoma poterdili pri g. Terpincu, ki si je to drevó (mende pervo na Krajnskim) *) omislil; in s katerim so njegovi orači tako zadovoljni, de se našiga domačiga več dotakniti nočejo. Veljá v Ljubljano pripeljano 40 gold.

Švajcarsko drevó (Schweitzer Adel) ni prav za prav drevó, kar se na lemežu vidi, ki je vse drugač napravljén in brez stranske dile. To drevó je posebno dobro, zemljo na desno in levo obračati.

Ruhadlo je na Českim navadno, zavolj posebno dobrih lastnost pa že tudi po Nemškim in Francoskim zlo znano drevó; ktero se posebno na bolj lahki perhli zemlji dobro obnaša; je prosto (einfach) izdelano, terdno, dober kup, in se lahko napravi in pri delu lahko vodi. To drevó je od léta do léta bolj obrajtano, in tudi pri nas na Krajnskim že znano.

Hohenhajmsko drevó s tremi lemeži, katerih dva zadnja se dasta nazaj pomakniti. je za zrahlanje in oplevenje zemlje naj bolj poterjeno, to pa le takrat, kader se polje v poredama odločenih verstah obdeluje, de se potem s tem drevesam zemlja med verstami zrahlja.

Jordanovo osipavno drevó (Jordan'scher Anhaufelflug), posebno poterjeno drevó, že tudi našim večim kmetijam znano, kjer veliko krompírja, turšice i. t. d. sadé. V verstah sajéni sadeži se dajo s tem drevesam, ki zemljo reže in po strani poklada, ročno in lepo osipati. Tako kaj dobro za veči posestva veljá 8—11 gold.

Jordanovo drevó s 7 čertali (Jordan'sche Saatharke) razruši in zrahlja zemljo, posebno na suhi zemlji in suhih krajih poterjeno.

Brabantska brana (Brabanter Egge) je posebno pri zlo težki zemlji tako dobra, de je kmetovavci ne morejo prehvaliti. „Čez Švercevo drevó in pa Brabantsko brano ni nobeniga orodja, pravi nek skušen kmetovavec. Zavolj zvegano stoječih polje ne more zadnji zob nikdar tje seči, kamor je sprednji segel. Veljá 6—8 gold.

Škocijska brana (Schottische Rhomboidal-Egge). Posebno dobra na vozkih krajih ali ogonih, zato ker ste zmirej po dve s šarniri skup sklenjene; tedaj zamore živina po razoru iti in dve brazdi na pol povleči.

Burgarjeva sejavnica za turšico, bob in fižol; ta mašina je že po več deželah dobro znana, clo manjši kmetije jo že imajo, (na družbenim vertu na Poljanah je viditi). Sejavnica obstoji iz eniga valjarja ali okroga, okoli kteriga so globine, ktere prejemajo zernje, ktero gré, kadar se valjar vertí, v strugo, po kterim pride v zemljo. — Obstojni deli so na po-

dobi izrisani: a) je valjar, b) so globine, c) je metla, d) je struga, e) je liják, ki tudi brazdice za zernje dela in seje.

Goli in pusti Kras v 3 létih v mlade seženj visoke boršte spreobertiti.

Spisal A. Fleišman.

(Konec.)

Pred sklepam svojiga priporočila za obdelovanje goliga Krasa moram še za napravo senožet ali travnikov naslednje zeliša in trave na vso moč priporočiti, de si bojo kmetovavci za živinsko klajo ali pičo kaj dobriga in koristniga poskerbeli.

Te zeliša so: protisončnica (Wiesen- und grosser Bocksbart), — mleček ali škersobca (Acker- und Gemüse-Gänsedistel), — regrad divji (spießlicher Löwenzahn), — regradnik borštni (Wald-Habichtskraut), cikorja (Cichorie gem.), — regrad pravi (gebräuchliches Pfaffenröhrlin), — metelka ali polžarca (gemeiner Siechel- und Karster Schneckenklee), — detelja rudeča, rumenkasta, travniška, hribovska, rudečkasta, srednja, zlatorumena, in bela (rother, weisslichgelber, Wiesen-, Alpler-, röhlicher, mittlerer, goldfarbiger Berg-Klee), — kamniška bela in rumena detelja (gem. und gebräuchlicher Stein- oder Melilotenklee), — kozja zel ali rutica (gebräuchliche Geisraute), — grašica tičja, borština in mejiška (Vogel-, Wald- und Zaun-Wicke), grahor travniški, borštini in mejni (Wiesen-, Wald- und Zaun-Platterbse), — detelja turška *) ali petelinova glava (gem. Esparsette), — lesičji rep (Wiesen-Fuchsschwanz), — mačji rep (Wiesen-Lieschgras oder Tymotheusgras), — migla (gemeiner und Auslaufer treibendes Straussgras), — ojstrica (Wald-Reithgras), — ovsnica ali pahovka (französisches Raigras), — medenica ali erženika (wolliges und weiches Honiggras), — tratnica travniška ali snožetna, létna in obmejna (Wiesen-, jähriges und Hain-Rispengras), — bilnica ovčja, rudeča, snožetna in borština (Schaf-, rother, Wiesen- und Wald-Schwengel), — oves snožetni rumenkasti in mehkodlakni (Wiesen-, gelblicher und weisshaariger Hafer), — pirnica Queckengras), — dišeča trava, rosulja, poboljka (wohlriechendes Ruchgras).

Veliki zbor

kmetijske družbe v Ljubljani.

(Konec.)

Družbe predsednik g. Terpinc je naznanil potem štiri, za kmetijstvo važne reči: 1) de je novo drevó — Švercevo **) imenovano — ktero je zboru pokazal, na njegovih njivah prav dobro poterjeno bilo, torej ga priporočí kmetovavcam; 2) de je, živinorednikom kúp živinske soli polajšati, 50 centov te soli iz Halajnske solarnice pripeljati dal; v sodčkih, ki deržé 1 cent in 25 funtov in 7 gold. veljajo, se dobi ta sol pri g. Fabriotti v pisarnici, ki jo ima Vevška papirnica v g. Galletovi hiši Nr. 2 na velikim tergu; 3) je pokazal in razložil g. predsednik koristnost tistiga orodja za kosé klepati, ktero se Francosko klepálo imenuje ***) in je naznanil, de bo kmetijska družba vsaki kmetijski učilnici eno tako klepálo poslala. Gosp. Finc je iz lastne skušnje popolnoma poterdil veliko hvalo tega orodja, s kterim tudi slep kosec natanjko

*) Pretekli teden je dobil g. Terpinc, naše kmetijske družbe slavni predsednik, iz Magdeburga na Pruskim, Švercevo drevó skozi in skozi železno, ki je tako lepo izdelano, de ga je veselje viditi. Kako se bo pa obnašalo, bo še le skušnja učila. Veljá scer z vožnjo vred 40 gold.; tode g. Terpinc bo poslal to drevó g. Texterju v Terzič; morebiti de domá izdelano bo veliko boljši kúp. Vred.

*) Posebniga priporočila vredna. Vred.

***) Je tudi med podobami viditi, ki smo jih »Novicam« pridjali.

****) Podoba in velika koristnost tega klepála je popisana v Novicah 1847 léta, v 35. listu. Vred.